

การพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมเพื่อสุขภาพของเด็ก เยาวชน และครอบครัว

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่สอง

ได้พิจารณารายงานเรื่อง การพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมเพื่อสุขภาพของเด็ก เยาวชน และครอบครัว^๑

ตระหนัก ต่อสุขภาพของเด็ก เยาวชน และครอบครัว ว่ามีผลต่ออนาคตของประเทศชาติ ซึ่งขึ้นอยู่กับศักยภาพของครอบครัวและสังคมในการดูแลเด็กและเยาวชน ทั้งเด็กและเยาวชนทั่วไป และเด็กและเยาวชนที่ต้องการการปกป้องเป็นพิเศษ ได้แก่ กรณีกำพร้า กรณีถูกทอดทิ้ง กรณีถูกทำร้ายทารุณ กรณีถูกล่วงเกินทางเพศ กรณีที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด กรณีเร่ร่อน กรณีค้ามนุษย์ กรณีพิการ แรงงานเด็กและเยาวชน กรณีเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม กรณีพลัดถิ่น กรณีชาวเขา กรณีในชุมชนแออัด กรณีไร้สัญชาติ กรณีลูกแรงงานก่อสร้าง กรณีที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติหรือสารพิษอันตราย และกรณียากจน รวมทั้งเด็กและเยาวชนกลุ่มต่าง ๆ เช่น กรณีที่มีโรคประจำตัวและปัญหาสุขภาพ กรณีที่มีผู้ปกครองติดสารเสพติด กรณีติดเกม เป็นต้น ให้เจริญเติบโตและมีพัฒนาการทั้งด้านกาย จิต สังคม และด้านปัญญา อย่างเหมาะสมเต็มศักยภาพ

รับทราบ ว่าปัจจุบันเด็กและเยาวชนไทยส่วนหนึ่งประสบความสำเร็จนำความภาคภูมิใจสู่ประเทศชาติ ในหลายด้าน อย่างไรก็ตาม ยังมีเด็กและเยาวชนไทยอีกเป็นจำนวนมากที่เจริญเติบโตและมีพัฒนาการที่ไร้ทิศทาง อาทิเช่น ปัญหาด้านทุพโภชนาการทั้งเกินและขาด ปัญหาพฤติกรรมทางสังคม ได้แก่ มีภาวะซึมเศร้าและมีอัตราการฆ่าตัวตายที่สูงขึ้น รวมถึงปัญหาการเสพยาเสพติด นอกจากนี้ยังพบว่าวัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเพิ่มมากขึ้น โดยมีปัจจัยหลักมาจากภาวะความอ่อนแอด้านต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชน ทั้งพลังตัวตน พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน

รับทราบ ว่ามีข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมครอบครัวจากสมัชชาครอบครัวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

มีความกังวล ถึงแม้ว่ารัฐได้ออกกฎหมายนโยบายและพระราชบัญญัติต่าง ๆ และมีหน่วยงาน องค์กรจากภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดกลไกการทำงานและมีจุดแข็งบางประการในการดำเนินการ ในด้านการปฏิบัติต่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว แต่ยังคงมีปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็ก เยาวชน และครอบครัวอย่างต่อเนื่องและทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น

ครีธา ต่อทุนทางวัฒนธรรมของสังคมไทยที่จะพัฒนาและแก้ปัญหาของเด็ก เยาวชน และครอบครัวซึ่งมีความซับซ้อนได้ หากมีการพัฒนากลไกให้เกิดนวัตกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในเชิงบูรณาการเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยใช้ความรู้เป็นฐาน มีการปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้อง และจัดกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการหลอมรวมให้สังคมทุกภาคส่วนเข้ามาเรียนรู้และดำเนินการพัฒนาร่วมกันอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เพื่อสร้างสุขภาพให้เด็ก เยาวชน และครอบครัวไทย

^๑ เอกสารสมัชชาสุขภาพ ๒ / หลัก ๑

จึงมีมติดังต่อไปนี้

๑. ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เร่งรัดการจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมครอบครัว

๒. ขอให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเจ้าภาพหลัก ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงยุติธรรม กระทรวงแรงงาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์กรที่ทำงานด้านเด็ก เยาวชน และครอบครัว ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และตัวแทนเด็กและเยาวชนจากสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อ

๒.๑ ทำการศึกษาวิจัยกลไกและรูปแบบ ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ทั้งในระดับประเทศและระดับจังหวัด รวมทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนของกลไกการสร้างเสริมสุขภาวะของเด็ก เยาวชน และครอบครัว

๒.๒ พัฒนาให้เกิดนวัตกรรมกลไกการขับเคลื่อนอย่างมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพของเครือข่ายด้านเด็ก เยาวชน และครอบครัว

๒.๓ จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่มีประสิทธิผล โดยให้นำความเห็นและข้อเสนอจากสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๒ มาประกอบการพิจารณา และนำเสนอเข้าสู่กระบวนการพิจารณาระเบียบวาระของสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๓

ทั้งนี้การดำเนินการตามข้อ ๒.๑ - ๒.๓ มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องทุกระดับอย่างกว้างขวาง

๓. เห็นชอบต่อข้อเสนอของสมัชชาครอบครัวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และขอให้รัฐบาลเร่งดำเนินการตามข้อเสนอดังกล่าว พร้อมทั้งขอให้สนับสนุนกระบวนการสมัชชาครอบครัวแห่งชาติเป็นกลไกนโยบายสาธารณะเพื่อการผลักดันการป้องกัน แก้ไขปัญหา และส่งเสริมการพัฒนาสุขภาวะของเด็ก เยาวชน และครอบครัว